

Bognár Mária

Az Országos Közoktatási Intézet tantervi adatbankja¹

Az Országos Közoktatási Intézet 1997 januárjától megkezdi a tantervi adatbank működtetését minősített tantervekkel. A szolgáltatás azoknak a tantestületeknek, tanároknak nyújt elsősorban segítséget, akik nem önálló tantervfejlesztő munkával akarják kidolgozni az iskola helyi tantervét.

Miért is kell tantervi adatbank?

Ma már nem „hír értékű” azt olvasni, hogy az iskoláknak – a közoktatási törvény előírásainak megfelelően – az 1998/99-es tanév megkezdésére jóváhagyott pedagógiai programmal és az ennek részét képező, a NAT követelményeinek eleget tevő helyi tantervvel kell rendelkezniük. A helyi tanterv összeállítása az iskolákban eddig megszokott tervező tevékenységektől lényegesen eltérő helyzet elé állítja az intézményvezetőket és a pedagógusokat. A tanítási-tanulási folyamat tervezése eddig a legtöbb esetben nem jelentett többet, mint a központi (vagy egy jóváhagyott alternatív) tanterv alapján az éves tanmenet elkészítését/vagy a korábbi évekre készült tanmenetek felülvizsgálatát, a tanév során pedig a felkészülést az órákra. Hogy mekkora feladatot jelent egy tanterv elkészítése, azt csak azok tudják, akik valamilyen eltérő pedagógiai koncepció megvalósítási szándékával kidolgozták alternatív tantervüket. De még nekik sem kellett akkoriban saját pedagógiai elképzeléseik leírásán túl egy kerettanterv követelményeinek is eleget tenniük.

Egy tantárgyi tanterv kidolgozásához a szakterület alapos, a legfrissebb tudományos eredményeket is magában foglaló ismerete mellett pedagógiai tudásra is szükség van, hogy az ezekből az ismeretekből kiválasztott tananyag tanítható, a diákok számára pedig tanulható tartalmú és szerkezetű legyen. A szakmai és pedagógiai felkészültségen túl a tantervszerzőnek időre, sok-sok szabadidőre is szüksége van a tanterv megírásához. (Példaként említhetjük, hogy az Alternatív Közgazdasági Gimnázium megindulása előtt eredeti tantervének kidolgozásakor egy tanéven keresztül az akkor alkalmazott tanárok nem tanítottak sehol, a tanterv elkészítése volt a feladatuk.) A közoktatási törvény megalkotói és elfogadói is tisztában vannak e feladat nagyságával, ezért szerepel benne az a kitétel, hogy a helyi tanterv kialakításához egyetlen pedagógus *sem kötelezhető* eredeti tanterv kimunkálására. (Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ha egy iskola egész tantestülete, egy pedagóguscsoportja vagy akár csak egy pedagógusa saját készítésű tanterv alapján szeretne dolgozni, akkor ne állna nyitva ennek a lehetősége is.) Ha nem kell eredeti tantervet készíteni, akkor viszont a NAT követelményeinek eleget tevő tantervek kínálatára van szükség ahhoz, hogy legyen miből kiválasztani azokat, amelyekből némi „fazonra igazítás” után egy-egy iskola összefűzi a helyi tantervét. Ezt a tantervi kínálatot fogja tartalmazni az *Országos Közoktatási Intézet tantervi adatbankja*.

¹ A tanulmány az Országos Közoktatási Intézet és az Új Pedagógiai Szemle együttműködésében az OKI anyagi támogatásával jelenik meg.

Milyen tanterveket tartalmaz a tantervi adatbank?

Az OKI tantervi adatbankjába csak az *OKI által minősített tantervek* kerülnek be. Az OKI-minősítés azt jelenti, hogy az adott tanterv eleget tesz az általa átfogott NAT-szel *valamennyi általános és részletes fejlesztési követelményének*. OKI-minősítést szerezhet olyan tantervcsoport is, amelynek tantárgyai egymás komplementereként fedik le teljesen a NAT egy nagyobb szeptelének követelményeit.

Az adatbank műveltségi részterületenkénti és műveltségterületenkénti tanterveket, valamint teljes iskolai tanterveket tartalmaz majd. 1996 végére, '97 elejére műveltségterületenként legalább 3-7 tanterv áll rendelkezésre (az élő idegen nyelv esetén a jellemzően tanított nyelvenként ugyanennyi), a választék 1997 májusáig-júniusáig még továbbiakkal gyarapszik. E tantervek jellegüket, célkitűzéseiket, megközelítésüket, kidolgozottságuk mélységét tekintve igen különbözőek. Ezzel biztosítható, hogy az eltérő igényekkel és feltételrendszerrel működő iskolák előtt valódi választási lehetőség álljon.

Az OKI megrendelésére készülnek egészen *részletesen kidolgozott tantárgyi tantervek* azoknak a pedagógusoknak, akik szívesen dolgoznak ilyen programokból. Ugyanakkor ugyanazon műveltségi területnek (vagy műveltségi részterületnek) lesz *kevésbé részletező* tanterve is, amely azt feltételezi, hogy a tantervet választó tanár szeret maga is részt vállalni a tervezésben, maga is szívesen alakítja tanítási programját. Készüljenek olyan tantervek, amelyek inkább *„átlagos”* osztályban alkalmazhatók, mások inkább a *lassabban haladóknál*. Természetesen az *érdeklődőbb, tehetségesebb* diákokról sem feledkeznek meg a tantervszerzők. Más megközelítésben az adatbank valamennyi műveltségi területre és részterületre vonatkozóan tartalmaz olyan tanterveket, amelyek *„csupán”* a NAT követelményeinek tesznek eleget, és olyanokat is, amelyek ennél kisebb-nagyobb mértékben *többletkövetelmények* teljesítését is célul tűzik ki. Dolgoznak olyan programokon, amelyek elsősorban a gyakorlatiasabb jellegű *képességfejlesztést* szolgálják, és olyanokon is, amelyek az *intellektuális teljesítményeket* részesítik előnyben. Egyes műveltségi területek esetén a tanterv alkalmazhatósága szempontjából meghatározó különbséget jelent az iskola *felszereltsége, eszközökkel való ellátottsága*. Természetesen ez is olyan szempont, amelyet a kínálat kialakításakor, azaz az adatbank alapjainak lerakásakor már figyelembe kell venni. Lesznek olyan tantervek, amelyek tiszteletben tartják a *hagyományos kialakult tantárgyi kereteket*, és lesznek olyanok is, amelyek élnek a NAT kínálta szabadsággal, az egy-egy műveltségi területen belüli vagy a különböző műveltségi területek közötti *integrációs* lehetőséggel.

A műveltségi területenként készülő tanterveken túl tovább gazdagítják a kínálatot az adatbankba bekerülő *egész iskolára vonatkozó komplett tantervek*. Egy csoportjuk *valóban létező iskolák* tantervének a NAT-hoz igazított átdolgozása. A másik csoportot azok a tantervek képezik, amelyek elkészítésére *egy-egy régió* képviselői szövetkeznek, és programjukat egy, az adott területre jellemző „ideáltípus” iskola számára készítik. Ide tartoznak a sajátos tantervi igénnyel jelentkező, *összevont osztályokkal* működő iskolák is. A tantervbank gondozói az iskolai kezdőszakaszhoz ajánlják ezeket a tanterveket. A harmadik csoportba azok a tantervek tartoznak, amelyek elkészítésére/elkészíttetésére – tantervírók felkérésével – *tankönyvkiadók* vállalkoznak. Ezeket a tanterveket leginkább az jellemzi, hogy egy-egy tankönyvkiadó már meglévő, de a NAT-hoz aktualizált tankönyveire alapoznak. A komplett iskolai tantervek átvehetők teljes tantárgyi rendszerükben, de nyitva áll annak a lehetősége is, hogy a tantárgyaknak egy csoportját vagy közülük akár csak egyetlenegyét adaptáljanak a majdani felhasználók.

Milyen formában működik majd az adatbank?

Az előbbiekből már kiolvasható, hogy nem egészen egy év múlva (amikor feltehetően az iskolák tömege lát majd helyi tanterve összeállításához) már igen sok tanterv áll rendelkezésre (óvatos becslések szerint 500-nál is több). Ahhoz, hogy egyidejűleg valamennyihez hozzá lehessen férni, akár mindegyiket tanulmányozni lehessen, a legcélszerűbb megoldás a számítógépes adatbázis alkalmazása. Ha az összes tanterv a hagyományos módon, csak nyomtatott formában (könyv alakban) lenne hozzáférhető, igen költséges volna valamennyit beszerezni. Az egyes tantervek elkészülte utáni azonnali kinyomtatás vagy fénymásolás szinte lehetetlen volna és a postázás, a terjesztés is igen költséges lenne. A számítógépes hálózaton keresztül a terjesztés gyors és viszonylag egyszerű; lemezeken vagy a későbbiekben CD-n egyre tágabb kör számára megoldható feladat olvasni, használni a tanterveket. Nagyobb teljesítményű számítógéppel nemcsak valamennyi pedagógiai intézet, de egyre több iskola is rendelkezik.

A számítógépre telepített adatbank azért is célszerű, mert lehetővé teszi a különböző szempontok szerinti keresést és kiválasztást. (Ma már a korszerű könyvtárak katalógusait is számítógépre vitték.) Maga az adatbankot kezelő szoftver is rendelkezésre áll. A Mentor informatikai cég már néhány évvel ezelőtt kifejlesztett egy tantervíró programot, a Profil², amelyet azóta folyamatosan fejleszt. A fejlesztés évről évre újabb és újabb tantervi adatbázist eredményezett (és egyre felhasználóbarátabb programot is). E tantervi adatbázisok körül természetesen még egyik sem olyan, hogy érdemes lenne belőlük helyi tantervbe válogatni, ezek még nem NAT-konformak. Az adatbázisok tantervei még a NAT elfogadása előtt íródtak, így nem is várható el, hogy olyan követelményeknek tegyenek teljes mértékben eleget, amelyekről szerzőjük még nem is tudott. Viszont a kialakított szoftver nemcsak az adatbázis tárolására – a tantervi adatbank működtetésére – alkalmas, hanem a benne szereplő egyes tantervekből teljes iskolai helyi tantervet lehet összefűzni, illetőleg a helyi igények szerint ki is lehet azokat egészíteni vagy esetleg a helyi sajátosságokat figyelembe véve módosítani.

Az OKI tantervi adatszolgáltató pontjait a megyei pedagógiai intézetekben, valamint 21 egyéb helyszínen fogja működtetni. A megyei pedagógiai intézetekbe a Soros Alapítvány már 1995 végén nagy teljesítményű számítógépeket telepített, hogy az intézetek régiójuk pedagógiai információs központjaként is tudjanak tevékenykedni. Az OKI – a Soros Alapítvánnyal kötött megállapodás alapján – e számítógépes szolgáltató pontokat további pedagógiai információkkal és „szolgáltatnivalókkal” látja el (így pl. NAT-konform tantervekkel). Ezenkívül a Köznevelésben az OKI által meghirdetett nyílt pályázatán 21 további helyszín is elnyerte annak a lehetőségét, hogy egy kiépítendő számítógépes hálózatba bekapcsolódva szintén tantervi és pedagógiai szolgáltató ponttá váljék. Tehát a 19 megyei és a Fővárosi Pedagógiai Intézeteken kívül az alábbi helyeken lehet szintén hozzáférni az OKI tantervi adatbankjához, amely helyszíneken NAT-konform tantervek gazdagabb kínálatát 1997 januárjától lehet majd találni.

² Erről bővebben l. Káldi Tamás: Helyi tantervek készítése számítógéppel. Új Pedagógiai Szemle, 1996. 7-8. sz. 138-155. o.

Szolgáltató pontok

Cím	Intézmény
3600 Ózd Pf.: 33.	Szabó Lőrinc Általános és Szakiskola
4081 Hajdúnánás, Polgári u. 71.	Barcsa János Általános Iskola
8900 Zalaegerszeg, Apáczai Csere János tér 5.	Apáczai Csere János Általános Művelődési Központ
2900 Komárom, Czuczor Gergely u.	Móra Ferenc Általános Iskola és Speciális Szakiskola
3200 Gyöngyös, Petőfi út 2.	II. Rákóczi Ferenc Általános és Művészeti Iskola
7900 Szigetvár, Rákóczi Ferenc u. 9-13.	Szigetvár Város Önkormányzat, Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola
4110 Biharkeresztes, Ady E. u. 2.	Bocskai István Gimnázium, Szakiskola és Diákotthon
3950 Sárospatak, Arany János u. 5-7.	Árpád Vezér Gimnázium
6500 Baja, Oltványi u. 14.	Újvárosi Általános Művelődési Központ
6300 Kalocsa, Szent István kir. út 12-14.	1. sz. Általános Iskola
8501 Pápa, Várkert út 6.	Petőfi Sándor Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola
6640 Csongrád, Kossuth tér 1.	Batsányi János Gimnázium és Szakközépiskola
8800 Nagykanizsa, Sugár út 13.	Zsigmond Vilmos és Winkler Lajos Műszaki Középiskola
6800 Hódmezővásárhely, Szőnyi u. 2.	Bethlen Gábor Református Gimnázium
9400 Sopron, Ferenczy János u. 7.	Vas- és Villamosipari Szakképző Iskola és Gimnázium
4702 Mátészalka, Kőlcsey u. 12.	Gépészeti Szakközépiskola
7090 Tamási, Bezerédy u. 1.	Béri Balogh Ádám Gimnázium
2100 Gödöllő, Batthyány Lajos u. 32.	Damjanich János Általános Iskola
5350 Tiszafüred, Baross út 36.	Koesuth Lajos Gimnázium Kereskedelmi Szakközépiskola és Kollégium
7600 Pécs, Apáczai körtér 1.	Apáczai Nevelési Központ
1096 Budapest, Vendel u. 3.	Alapítványi és Magániskolák Egyesülete

Mit és hogyan kínálnak majd a szolgáltató pontok?

A szolgáltató pontok a következő lehetőségeket kínálják:

- böngészni lehet számítógépen az adatbankban;
- a tantervi adatbank mellett működő számítógépes tankönyvi adatbankból egyszerű módon tájékozódni lehet a tantervben szereplő egy-egy tankönyv vagy egyéb nyomtatott taneszköz legfontosabb adatairól;
- meg lehet tekinteni az adatbankban szereplő tanterveket kinyomtatott formában;
- több helyszínen magukat az említett tankönyveket is kézbe lehet venni, helyben meg lehet ismerni;
- a szolgáltató pontokon az ezzel a feladattal megbízott munkatársak igény alapján tanterveket másolnak az adatbankból lemezre vagy papírra;
- tanácsokat adnak a tantervek kiválasztásához;
- ha egy iskola tantárgyanként akarja kiválasztani teljes helyi tantervét, akkor az egységgé formálásában is segítenek.

A felsorolt szolgáltatások szinte ingyenesen vehetők igénybe. Mindössze akkor kell fizetni és akkor is csak az *önköltséget* kell téríteni, ha valaki lemezen vagy nyomtatott formában szeretne megkapni egy vagy több tantervet, de maga a

tanterv mint szellemi termék nem kerül pénzbe. Persze, mielőtt bárki elmenne egy-egy szolgáltató ponton tájékozódni az adatbank kínálta lehetőségekről vagy már tantervet/tanterveket választani, célszerű előre egyeztetni az időt az ott dolgozó munkatársakkal és előzetesen megbeszélni, hogy pontosan mit is szeretnének. Ha tantervet szeretnének választani, akkor erre is fel lehet előre készülni.

Milyen módon lehet tájékozódni az adatbankban szereplő tantervek főbb jellemzőiről?

Amint utaltunk rá, az OKI tantervi adatbankjába iskolai tantervek, teljes műveltségi területre készülő ún. „átfogó” tantervek, (amelyek több tantárgyra tagolódnak) és ún. „tantárgyi” tantervek (amelyek egy vagy több műveltségi részterületet egyetlen tantárgyba foglalt komplex egészként dolgoznak fel) kerülnek be. Valamennyi tanterv jellemzőiről külön összegző leírás (annotáció) is készül nyomtatott formában. Ezeket az Új Pedagógiai Szemle fogja mellékelteként 1997 januárjától folyamatosan közölni. Mielőtt tehát bárki elmenne egy szolgáltató pontra, a nyomtatott tájékoztatónak köszönhetően előzetesen a következő információkat szerezheti meg az adatbankban szereplő tantárgyi és átfogó tantervekről:

A tanterv általános jellemzői

- *A tanterv megnevezése.* (Az a név vagy fantázianév, amellyel a tantervszerző/k a tantervet nevezi/k.)
- *A tanterv által átfogott évfolyamok.* (Amely évfolyamokra készült.)
- *A tanterv az alábbi teljes iskolai és/vagy átfogó tantervnek a része.* (Ha pl. egy tanár csak a saját szakjaival kapcsolatos tantervet választaná ki, egyben felhívhatja kollégái figyelmét, hogy vannak a tantervhez kapcsolódó más tantervek is.)
- *A tanterv követelményeinek teljesítéséhez javasolt időkeret a NAT szakaszai szerinti összoraszámbontásban, megjelölve, hogy ez a tantásra kötelezően felhasználható időkeretek hány százaléka.* (Mivel a NAT az időkeretek felhasználására százalékos javaslatot tesz, az e helyen szereplő arányok a NAT-javaslatokhoz képesti tájékozódást segítik.)
- *Az időkeretek felhasználásának évfolyamok szerinti bontása.* (Az oktatási törvény alapján kötelezően felhasználható időkeretek tantárgyak közti elosztásához kínál tájékoztatósi pontot.)
- *Az időkeretek felhasználásának javasolt módja.* (Itt olyan válaszokra lehet számítani hogy heti, kétheti gyakoriságú, egyetlen nagyobb tömbben [kurzuson] vagy több nagyobb tömbben [epochálisan] szervezett időfelhasználást javasol(nak)-e a tantervszerző(k). Ugyan az időfelhasználási mód csak javaslat, ugyanakkor ha egy iskola tantárgyanként válogatja össze helyi tantervét, akkor arra mindenképpen célszerű ügyelni, hogy a kiválasztott tantervek ilyen szempontból [is] összeilleszthetők legyenek.)

A tanterv és a NAT viszonyának jellemzői

- *Műveltségi terület.* (A tanterv által átfogott NAT műveltségi terület/ek megnevezése.)
- *Műveltségi részterület/ek.* (A tanterv által átfogott NAT műveltségi részterület/ek megnevezése.)

- A NAT követelmények közül a tanterv valamennyit teljesíti. /A NAT követelmények közül a tanterv a következőket nem teljesíti. (Ez utóbbi helyzet csak akkor állhat elő - mint ahogy erről már korábban szó volt -, ha a NAT nagyobb szeletére készít egy szerzőcsoport összehangolt, egymást követelményeiben kiegészítő tantervet. Ez esetben a hiányzó követelmények megtalálásához is segít az az utalás, amely megnevezi, hogy melyik átfogóbb tantervnek része az éppen vizsgált program.)

- A tanterv a magában foglalt (rész)műveltségi terület(ek)re vonatkozó NAT-követelményeken felül a következőképp leírható többletkövetelményeket tartalmazza. (Itt lehet azt mérlegelni, hogy a kiválasztott tanterv többletkövetelményeit tudják-e teljesíteni a diákok, illetőleg ezek a többletek összhangban vannak-e az iskola fő céljaival, pedagógiai koncepciójával.)

- A műveltségi területek közös követelményei közül melye(ke)t tartalmazza kiemelt hangsúllyal. (Ez a pont is olyan, ahol egybe lehet vetni a tantervet az iskola célrendszerével.)

A tanterv részletes jellemzői

- A tanterv fő céljai. (Segít az iskolai célokkal összhangban álló tanterv kiválasztásában.)

- A tanterv sajátos megközelítése, nézőpontja. (A tantervet választó tanár itt mérlegelheti, hogy azonosulni tud-e ezzel a nézőponttal, megközelítésmóddal, azaz tud-e hitelesen tanítani a vizsgált tanterv alapján. Egyben konzultálhat az érintkező tantárgyakat tanító kollégáival, hogy a választandó tanterv megközelítésmódja összhangban áll-e a kapcsolódó tárgyak kiválasztásra tervezett tanterveivel, erősítik-e egymást és könnyítik-e a diákok számára a tanulást.)

- A diákok tanulását segítő jellemző tanítási módszerek. (A tantervet választó tanár pl. mérlegelheti, hogy a felsorolt módszerek alapján tud-e eredményesen tanítani, vagy mely módszerekkel bővítendő pedagógiai eszköztára stb. E ponton ismét mérlegelni lehet, hogy illik-e a vizsgált tanterv az iskola egészébe.)

- Mely tanulócsoportok számára ajánlott (a tanulás megkezdésének szintje, haladási tempó, a tanulás intenzitása, a tanulás célja stb.). (Segít eldönteni, hogy illeszthető-e a vizsgált tanterv az adott tanulók/tanulócsoportok igényeihez, szükségleteihez.)

- A tanterv kidolgozottsági szintje. (A tantervet adaptáló pedagógus számára támpont arról, hogy mennyire részletező a vizsgált program.)

- A tantervben a differenciált haladásra kínált megoldások. (Ha gazdag a kínálat, akkor ez az információ megerősíti, hogy tényleg heterogén, ún. „átlagos képességű” tanulócsoport számára készült.)

- A tanterv által feltételezett előzetes tudás, meglévő képességek. (Ha a tanterv tanítására az 1. évfolyamtól kerül sor, akkor a tanulók valamilyen szempont szerinti kiválogatására utalhat. Ha a tanterv tanítása magasabb évfolyamon kezdődik, akkor pedig arra ad jelzést, hogy hogyan szükséges „aláépítkezni”).

A tanterv alkalmazásához szükséges feltételek

- A tanterv tanításához javasolt végzettség (szakpárosítás) vagy speciális felkészültség.

- A tanterv tanításához feltételezett további speciális ismeretek vagy sajátos jártasság. (Mindkettő a tanár és az iskolavezető számára nyújt támpontot ahhoz,

hogy az adott személyi feltételek mellett érdemes-e adaptálásra választani a vizsgált tantervet, vagy hogy milyen továbbképzésen való részvételt szükséges tervbe venni tanításá érdekében.)

– *A tanterv által igényelt sajátos térszervezési megoldás(ok).* (Annak mérlegelési lehetőségét kínálja fel, hogy biztosíthatók-e az iskolában ezek a feltételek vagy megszervezhető-e a tanterv tanításának megkezdéséig.)

– *A tanterv által igényelt csoportszervezés módja és szempontja.* (Egyrészt az iskolában ilyen szempontból rendelkezésre álló feltételeket, másrészt az iskola pedagógiai koncepciójából következő csoportszervezési szempontokat célszerű összevetni a vizsgált tantervben szereplőkkel.)

– *A tanterv tanításának speciális helyiség és/vagy felszerelés/berendezés igénye.* (Itt is egy „kemény” feltétellel néznek szembe a tantervet választani kívánók.)

– *A tanterv mely kiadó(k) (tan)könyveit használja.*

– *Az egy-egy évfolyamon használt (tan)könyvek számának minimuma és maximuma, az adott évfolyamot is megjelölve.* (E két szempont arról tájékoztat, hogy rendelkezésre állnak-e egyáltalán a tanterv tanításához kipróbált tankönyvek [kivéve a NAT új tartalmait, amelyek esetén ez nem reális szempont], a tantervet alkalmazni szándékozók támaszkodhatnak-e az adott kiadó(k) tankönyveivel kapcsolatos tapasztalataikra, illetőleg azt is mérlegre tehetik, hogy a szülők meg tudják-e venni a szükséges könyveket.)

– *A tanterv tanításához szükséges egyéb információhordozók.*

– *A tanterv speciális eszközigénye.* (E két szempont megint az iskola rendelkezésre álló vagy a tanterv adaptálása érdekében biztosítandó tárgyi feltételeire utal.)

A tanterv referenciái

– *A tanterv kidolgozóinak neve, foglalkozása (címe és telefonszáma).* (Az ismertebb vagy esetleg kevésbé ismert néven túl a foglalkozás is egyfajta támpont, hiszen fontos, hogy egy hosszabb időszakra kiválasztandó tanterv elméletileg is kellően megalapozott legyen, ugyanakkor legyen a kidolgozók között olyan, aki a tanítás gyakorlati oldaláról rendelkezik a szükséges tapasztalatokkal. A tantervszerzők abban az esetben adják majd meg címüket és/vagy telefonszámukat, ha a következő pontban felkínálnak valamilyen segítséget.)

– *A tantervet alkalmazni kívánóknak felkínált segítség/támogatás.* (Itt a konzultációtól a bemutatákon és továbbképzési alkalmakon keresztül széles körű választékra lehet számítani, amellyel a tantervet adaptálók igényeik szerint élhetnek.)

– *A tantervnek azon elemei, részei, amelyeket a felhasználók a helyi feltételek és igények alapján módosíthatnak vagy módosítaniuk szükséges.* (Az adatbankba kerülő tantervek mindenképpen helyi adaptációt igényelnek. De hogy mennyire kell vagy mennyire lehet egy tantervhez „hozzányúlni”, az megint csak befolyásolhatja a tantervkiválasztási szándékot.)

– *A tanterv eddigi alkalmazásáról, gyakorlati tapasztalatairól információt adó iskolák/pedagógusok.* (Sokan szívesen megnéznék egy-egy programot, tantervet „működés közben”, hiszen ilyenkor sokkal gyakorlatiasabb kérdésekkel találja magát szemben a program iránt érdeklődő, mintha csak a leírtak alapján döntene.)

– *A tanterv szakmai ajánló(i)ja.* (Garanciát jelenthet egy szakmai szervezet vagy ismert pedagógus szakember támogató véleménye.)

- A tanterv lektora(i). (Egy tanterv akkor kerül be az adatbankba, ha a lektori véleményt figyelembe véve a szerzők és a lektor egyezsége jutnak. Emiatt újabb garanciát jelent, ha a tanterv lektorának is ismerni lehet a személyét.)

Ha egy-egy tantervről már előzetesen ilyen sok szempont alapján gondolkodnak az egyes pedagógusok és nevelőtestületek, viszonylag könnyű lesz kiválasztani közülük azokat, amelyek valóban illenek az iskola sajátos feltételrendszeréhez. Ezek alapján tantestületi keretek között hozzávetőlegesen azt is át lehet gondolni, hogy mely tantárgyi tantervekből lehet majd összefűzni a komplett iskolai tantervet, vagy melyik az a teljes iskolai tantervcsomag, amely számításba jöhet mint lehetséges adaptálható program. (A teljes iskolai tantervekről is készül átfogó tájékoztató, amely az iskola céljait, jellemzőit, illetőleg tantárgyi rendszerét mutatja be. Az iskolai tantervek egyes tantárgyainak részletes ismertetésére a tantárgyi tantervek között kerül sor.)

Az előbb felsorolt szempontok közül több ún. „kulcsszóként” szerepel az adatbankban. A kulcsszavak azok, amelyek alapján böngészni, keresgélni lehet. Így pl. nemcsak matematika- vagy 5. évfolyamra íródott tanterveket lehet majd keresni, hanem kiválogathatók a lassabban haladóknak készült, a projekt módszerre vagy a megtanítás stratégiájára építő tantervek csakúgy, mint a differenciálást vagy az azonos érdeklődésen alapuló csoportmunkát előtérbe helyezők.

Az itt elmondottak azokról az első lépésekről és kialakított keretekről számoltak be, amelyekkel az Országos Köznevelési Intézet segíti a helyi tanterveket készítő iskolákat. Amikor a szolgáltató pontok már valóban a NAT-konform tanterveket tudják kínálni, tehát amikor ténylegesen élni, működni kezd a tantervi adatbank, a tapasztalatok segítenek majd abban, hogy ez a támogatás minél teljesebb választ tudjon kínálni a felhasználók igényeire.

Kaponyás Gábor

Kaponyás Gábor